

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

La

Abonament lunar

pentru Noemvrie st. v.

— cu prețurile din capul foii —
invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“

Ardealul cine-l apără?

III.

Poporul român e risipit prin o mulțime de țeri: sînt afară de România cam tot atîți Români ca în România și sînt anume în țările coroanei Ungare, în Bucovina, în Basarabia, în Sîrbia, în Bulgaria și în provinciile despre Grecia ale imperiului otoman.

E lucru firesc, că nicăiri în aceste țeri Români nu au libertatea de dezvoltare, pe care și-o pot asigura în statul român independent și curat național-românesc.

Astfel, deși leagănul culturai naționale române este aici în Ardeal, unde s'au tipărit primele cărți românești și de unde s'au indicat în direcțiunea culturii moderne a Românilor, foarte în curînd Români din România s'au ridicat mai presus de dascălii lor de odinioară și astfel România a devenit prin forța împregiurărilor centrul cultural al întregului popor românesc. Români din Macedonia și Epir, întocmai ca cei din Bucovina și Basarabia, dacă țin se-și păstreze individualitatea națională și rîvnesc la dezvoltarea culturală, trebuie neapărat să privească spre România, unde se produce cultura românească. Cu atît mai vîrtos trebuie să privim noi, Români din țările coroanei ungare, care pre lungă toate celelalte mai avem și tradițiuni culturale în România. Căci mult am contribuit noi la lucrarea culturală ce s'a dezvoltat la gurile Dunării, și trebuie în fiesce care și simțim, că nu este în lumea aceasta cultură, pentru care sîntem atît de accesibili ca pentru ceea-ce s'a produs în România cu concursul celor mai distinse capete, care s'au ivit în mijlocul nostru.

Urmarea firească a acestei comunități culturale este, că Români din România se interesează de dezvoltarea tuturor Românilor și că toți românii privesc cu mul-

tumire la consolidarea statului român. Nu poate nimeni să slăbească statul român, fără-ca să producă un viu resentiment în întregul popor român, și nimeni nu poate să-i jignească pe Români, ori-și-unde ar fi ei, fără-ca se producă un viu resentiment în statul român.

Și avem noi Români, care nu facem parte din statul român, cu toți cuvinte de a ne plînge de greutățile, pe care le întîmpinăm în lucrarea noastră culturală. Nici unii dintre noi însă nu se plîng cu atîta stăruință ca cei din țările coroanei ungare.

Ear' aceasta nu pentru-că aici asuprirea ar fi mai grea ca în Basarabia, în Macedonia ori în Sîrbia, ci pentru-că aici pornirea culturală e mai puternică și astfel și trebuința de libertate mai adînc simțită, pentru-că noi Români din țările coroanei ungare sîntem mai mulți, mai închegați, mai bine așezați și un mai important factor pentru rezolvarea marilor cestiuni politice.

Români din Basarabia, cei din Macedonia, cei din Sîrbia și Bulgaria pot să peară, fără-ca în lipsa lor poporul român să fie amenințat în existența lui: îndată însă ce am perî noi Români din Ardeal, statul român nu-și mai poate împlini menirea istorică, poporul român nu mai are nici un reson de a fi.

De aceea dezvoltarea Românilor din Ardeal e atît pentru statul român, cît și pentru poporul român în genere o cestiune de existență, și dacă este adevărat, că dimpreună cu monarchia noastră întreaga Europă apuseană este interesată, ca statul român să se consolideze ca centru de ordine și de cultură în Orientul învîlmășit, cestiunea Ardealului mai curînd ori mai tîrziu va trebui să devină o cestiune europeană.

Oamenii imbecili nu pot să fie oameni de stat, și un imbecil ar fi politicul român, care ar fi indiferent față cu agitațiunea pornită din Ardeal, căci agitațiunea aceasta ar pute să răstoarne chiar și cele mai bine croite planuri ale celor mai înțelepți oameni de stat.

În ziua, în care Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru, după terminarea manevrelor dela Deva, a plecat la Cluj, Altea Sa Imperială Archiducele Albrecht a plecat la Sinaia și s'a întors de acolo pe la București, unde i-s'a făcut cea mai simpatică primire.

Atît ni-e destul chiar și nouă provincialilor, pentru-ca să înțelegem, că cu toată încordarea ce există între Români și Maghiari, relațiunile dintre monarchia noastră și România sînt cele mai bune și că în fața unui eventual războiu cu Rusia, nici România n'ar sta ea singură ca la 1876, nici monarchia noastră n'ar trebui să-și apere hotarele orientale.

Vorba e numai ca această politică înțeleaptă să și fie executată de popor așa cum au chibzuit-o conducătorii.

Noi nu ne temem, nici ca guvernamentalii din Cluj de opozițiunea unită din România, nici ca informatorul ziarului „Tageblatt“ de vre-un act de perfidie al d-lui Ioan Brătianu: vedem însă cele ce se petrec împregiurul nostru și din și în și tot mai mult ne îndoim, că masele vor fi dispuse să execute politica înțeleaptă a oamenilor de stat.

Ieri, nu mai departe, ni se spunea într-o depeșă venită dela Londra, că Lordul Salisbury a exprimat temerea față cu o „eventuală izbucnire a sentimentelor pătimașe și seduse ale maselelor“.

De o asemenea „isbucnire“ ne temem noi și au să se teamă toți cei-ce pun în combinațiunile lor pe poporul român.

Căci pe cînd oamenii politici judecă și-și iau hotărîrile potrivit cu faptele istorice și cu situațiunea actuală, masele, care nu cunosc nici trecutul, nici prezentul, cedează impulsurilor momentane, pornesc după „sentimentele pătimașe“ și sînt accesibile pentru „seducătorii“ ce știu să profite de dispozițiunile produse de alții în ele.

Și rele sînt numai dispozițiunile, pe care le-a produs politica preconisată de oamenii de stat ai Maghiarilor, atît în regatul ungar, cît și în întregul Orient, îndeosebi în mijlocul poporului român.

Oamenii politici ai Românilor, atît aici în țările coroanei ungare, cît și în România se luptă contra acestor dispozițiuni, ear' lupta aceasta devine din și în și mai grea: aceasta o simțim noi cei de aici și trebuie să o simțim cu atît mai vîrtos actualul guvern al României, care are să mențină ordinea într-o țeară încungiuată de alte țeri agitate de nemulțumire.

Se poate deci, că sînt în opozițiunea din România oameni, care vor profita și

de încordarea ce există între Români și Maghiari, pentru-ca să slăbească pozițiunea actualului guvern, pe care Maghiarii și-l socotesc binevoitor și care și stăruie în adevăr pentru menținerea bunelor relațiuni între Maghiari și Români.

Acești oameni însă nu constituie opozițiunea din România, care este tot românească și ea și din resentiment către Maghiari nu-i va împinge nici odată pe Români în brațele unui dușman mai serios ca Maghiarii.

Nu ne temem și nici că avem să ne temem de oamenii, care rezonază, fie ei la guvern, fie în opozițiune; ne temem însă de masele, care nu rezonază și care devin din și în și mai accesibile pentru ispitirile „seducătorilor“, ne temem de guvernul din Budapesta și de societatea maghiară, care provoacă mereu, întetesc mereu, mereu produc amărăciunea și astfel zădărnicesc planurile croite de alți oameni mai înțelepți.

Să ne ferească Dumnezeu, ca războiul, cu care ne amenință guvernamentalii din Cluj, să nu izbucnească în curînd, căci în ajunul lui ar vedea și Maghiarii și cei sfătoși dintre Sași, cine apără Ardealul și contra cui îl apără, cine menține aici pe pămîntul acesta ordinea și contra cui are să o mențină, și abia atunci ar înțelege ce nesocotită, ce crimă este a-i provoca pe Români, a-i sgîdări, a-i batjocori, a-i face să-și peară bunul cumpet și se devină nisce furtunatici din oameni cu minte ce sînt.

Dar' noi nu scriem pentru Maghiari și Sași, ci pentru Români, și singurul gînd, care ne preocupă, singura dorință ne este, ca Români să nu-și peară bunul cumpet, ci să rămână oameni cu minte. Dacă ați un Maghiar și mîne altul îi provoacă, îi sgîdăresc, îi batjocoresc, să nu pună provocarea, sgîdărirea, batjocura în socoteala poporului maghiar. Cu atît mai puțin să țină seamă de jignirea ce li s'a făcut în coloanele unui organ săsesc, căci convinși sîntem noi și convinși poate să fie ori-și-ce om cu judecată, că jignirea aceasta nu e aprobată de marea mulțime a concetățenilor nostri sași, care sînt oameni chibzuiți și înțeleg tot atît de bine ca noi, că în timpul, la care sîntem ajunși, cel puțin Români și Sași au să trăiască bine.

Foița „Tribunei“.

Albușica.

— Poveste. —

De Ioan Moța.

(Urmare.)

Seara se apropia

Multă vreme nici trecea,
Până și cei oameni mici
Cei voinici șapte pitici
Lucrul pentru aji își lasă
Și vin veseli către casă;
Dar' vai, cum se spăriară
Cînd în casă ei intrară
Și pe vatră jos aflară,
Pe frumoasa Albușică
Fata lor cea frumușică,
Dar' mult tare se mirau
Cînd cu ochii lor vedeau,
Că deși dinșă murise
Frumusețea-i nu perise,
Ci tot mîndră că era
Albă ca și alba nea.
Lîngă ea se adunară
De jos sus o ridicară,
Pe tot locul o cătară.
Pîn' aflară că-i încinsă
Și-n curele greu e strînsă,
Atunci iute s'apucară
Și cureaua i-o tăeară,

Și oh, cât se bucurau
Cînd ei cu toții vedeau,
Că începe-a se mișca
Semne de viața-a da,
Și mult timp nici că trecu
Până vie carăși fu!
Apoi ea le povestî
Cum sosit la ea aci,
Cea miere blîstemată
Cu-a ei marfă necurată,
Și că cum o-a înșelat
De-n lăuntru o-a lăsat,
Eară cînd o a încins
Așa tare că o-a strîns,
Cât ea os numai pică
Și mai mult nu resuflă.
Cei pitici cum aușiră
Iute la acea gîndiră,
Că muerea blîstemată
N'a putut să fie altă
Decât reaua-mpărăteasă
Cea a doua de frumoasă,
Care-așa s'a îmbrăcat
Pe fetiță de-a-nșelat!
Ei de nou o sfătuiră
Și mult tare-o dogeniră,
Că mai mult să nu mai lasă
Chiar pe nime-n a s'a casă,
Căci urita-mpărăteasă
Cu-ori-ce preț ar vrî să fie
Rece-n groapă, dar' nu vie.

Eară 'nalta-mpărăteasă
Cum ajunse ear' acasă
Spre oglindă să-ndreptă
Și voioasă o-ntrebă:
— „Oglindă! scîitoare
„De frumseță spunătoare
„Spune-acum adevărat
„Prin al tîu graiu minunat,
„Acum care-i mai frumoasă
„Și la toți mai dragătoasă?
Ear' oglinda-i răspundea
Cătră ea dîcînd așa:
— „Precum mie 'mi-s'arată
„Prin vedere fermecată,
„Tu ai fi cea mai frumoasă
„Și în țeară mai aleasă,
„Dară peste șapte munți
„Coperiți de brați cărunți
„La cei șapte oameni mici
„Ce le dă șapte pitici
„Frumușica Albușică
„De mii de-ori e mai voinică,
„De mii de-ori e mai frumoasă,
„Ca și tine-mpărăteasă! . . .“
Doamna cînd o auzea
Toată, toată-ncremenea
Și mult tare se mira
Cum de ea s'a înșelat
Albușica de-a-nvîiat! . . .
De mînie-acuși turba
Pîrul tot își despletă

Cînd roșea, cînd înverdea
Apoi ear' îngălbindea! . . .

Peste noapte s'apucă
Și mult mintea-și frîmântă,
Doară poate să găsească
Un mijloc să prăpădească
Pe fetița frumușică
Pe-Albușica mititică.
Și gîndind ea și afla
Un bun drum cum ar pute
Pe fetiță s'o înmoaie
De viață s'o despoaie.

Dimineața se sculă
Din pat, — apoi s'apucă
Folosind lucrări drăcesci
Măiestrii vrăjitoresci
Și-un frumos piepten tăcea,
Care, așa 'mi-l fermeca:
Că cu el de-a pieptena
Pîrul moale de argint
Al fetiței cu chip blînd,
Capul să-i învenineze
Și viața să-i scurteze.
Apoi 'mi-se apucă
Și de nou se îmbracă
În formă de călătoare
Și de piepteni vîndătoare,
Așa că nimeni putea
S'o cunoască cin' era.

Reuniunea femeilor din Arad și provincă.

În Arad și provincă se simte de mult necesitatea unui institut pentru cultivarea și educațiunea mai înaltă a fiicelor noastre. — De oare-ce în toată preajma nu avem un asil unde le-am pute trimite ca să-și însușească măcar citirea și scrierea românească; — cu atât mai puțin limba corectă a mamei lor.

De aceea ne cuprinde o durere, și ni se strânge peptul, când convingem căte cu o damicelă, care conform pozițiunii sociale a părinților a fost necesită să primească educațiune mai înaltă în institutele străine.

În doi-trei ani uită chiar și expresiuni de toate zilele, pe care le învățase în casa părintească și dela popor.

Nu numai limba e însă aceea, de care se înstrăinează fiicele noastre în acele institute; ci sunt: moravul, maniera, conduita, ba chiar spiritul românesc, care caracterizează societatea română.

Fiicele noastre, eșite din acele institute, numai cu greu se mai pot polei, ca se încapă în cadrele societății române.

Sub această presiune am salutat cu bucurie, fără diferență de confesiune, idea salutară a întrunirii femeilor române cu scopul, de a înființa sau cel puțin a promova înființarea cât de grabnică a unei școli de fete.

În timpul, când certe politice și personale sfâșiaseră societatea Aradanilor, când tot progresul, toată acțiunea se sistase, ba era stins și cel mai mic semn de viață din cercurile, care odinioară erau conducătoarele progresului național, sau erau chemate spre a fi acele; atunci se ivise ideea „Reuniunii femeilor“, ca prin a lor spirit de împăcare să întrunească earăși puterile resirate și se inspire însuflețire în inimile amorțite.

Ca fulgerul a străbătut această veste îmbucurătoare, în toate clasele poporului.

S'au uitat sfâșierile și desbinările, s'au pus la o parte certe personale și politice. Fără diferență de rang, avere ori pozițiune, toți ne-am întrunit la vocea femeilor într-o însuflețire generală și într-un simț de bucurie.

Dovadă, că societatea era pătunsă de ideea împăcării adevărate, e alegerea comitetului reuniunii.

În acest comitet provisor se aleseră dame din toate nuanțele societății române. Nu s'a ținut cont de divergențele sociale politice și confesionale.

Proba despre însuflețirea generală ni-a oferit balul prim arangiat de comitetul provisor al reuniunii. Acesta a fost o adevărată sărbătoare a Românilor din Arad și provincă.

Cea mai eclatantă dovadă despre o adevărată împăcare a fost dată însă prin alegerea d-nei președintă a comitetului.

Dacă nu se trăgea vîl peste trecut, — dacă se lua în considerațiune activitatea contemporană a soțului d-nei președintă și a clierei acestuia: de sigur nu s'ar fi putut îmbucura de a fi pusă în fruntea comitetului reuniunii.

Dacă însă i-a fost încredut domniei-sale acest oficiu onorific, trebuia se înțeleagă sentimentul de care a fost condusă societatea românească, când a ales-o.

Trebuia se înțeleagă, că prin aceasta s'a făcut ultimul pas, ca prin mijlocirea domniei-sale se reabiliteze, ce a fost jignit în trecut.

Și ca această lucrare se fie cu atât mai priincioasă s'a ales și soțul d-nei președintă, de bărbat de încredere în comitet.

Durere însă, că din această experimentare s'a făcut un amar abuz.

Doamna președintă deveni mijlocitoare a consoartelui domniei-sale. — Acesta apoi folosi ocaziunea binevenită să taie nouă rane în carnea viuă a societății române. Nu a avut considerarea de scopul măreț al reuniunii. — Nu s'a sfîit de acele doamne onorabile, care s'au angajat a lucra cu zel, — și a dat cele mai frumoase dovești despre viul interes ce l-au desvoltat pentru prosperarea reuniunii.

Pe aceste le-a insultat în casa sa cu o manieră ne mai pomenită, pentru-că au avut curajul să-și contradiacă și să-l împedeze în tendințele de a sugruma reuniunea abia înființată.

Prin o astfel de manieră, a exclus dela ședințele comitetului, — pe care le ținea în casa sa, — pe acele doamne, — care posedau deplina încredere a societății române, și care mai aveau curajul de a-și spune opiniunile lor.

A rămas dar' cu o fractură de comitet, compus de cumnatele și ființele domniei-sale. — I-a fost ușor dar' a abusa de postul onorific ce a fost încredut consoartei domniei sale.

— A fost ușor a isbuti într'un astfel de comitet cu votarea unui golomoț de regulament, — sau supliment de statute, care s'a publicat și în Nr. 236 al acestei foi.

Poate oare fi considerat acest regulament de o operă a comitetului reuniunii femeilor române? Când doamnele din comitet trebuiau să se pitulească în ședința de gura domniei-sale. — Ca tumultul ce se strângea pe la ferestri, — se nu între pentru de a face pace între ei. — (Cum a și păt-o odată.)

Opera însă pe deplin își laudă măiestrul.

Pentru salvarea reputațiunii doamnelor din comitetul provisor al reuniunii, — a trebuit se aduc aceste la cunoștința publicului, — ca și cei-ce nu sunt vîrsați în cestiune se poată apreația acel regulament ce s'a publicat în aceste coloane de „Veritas“.

Ce vor fi dicând domnii dela comitetul Asociațiunii, și doamnele reuniunii femeilor din Sibiu; vădînd acest regulament. — „Deu e foarte mare lipsa unei școli de fete în Arad“.

După cele dîse mai sus, — nimenea nu va lua însă acel regulament în serios.

Noi, care am petrecut cu atențiune activitatea comitetului prov. al reuniunii femeilor din Arad în restimp de 4 ani de zile, — ne-am umplut de mîchuire, că o instituțiune atât de salutară, — o întreprindere ce o-am îmbrățișat cu atîta căldură, — lăncezește prin o conducere atât de indolentă.

Nu ne sciam explica acea indolență, ce s'a petrecut cu trăgănarea stabilirei statutelor.

Nu ne putem explica tendința presiului de a împedece tot ce era să se facă în favorul reuniunii. Își vor aduce încă aminte cetitorii, de declarațiunile și contradicțiunile, apoi de avisul faimos al presiului, referitor la balul din anul trecut, care l'a arangiat tinerimea din Arad în favorul reuniunii.

Ne era o enigmă, întîrzierea cu concherea adunării generale și constituirea definitivă

a reuniunii, când statutele erau deja din 1886 24 Octomvrie — întărite prin minister.

Acum după-ce stăm în față cu fapte complinite ne e clară intențiunea, de care a fost condus. presiul comitetului provisor.

Avea intențiunea ca însuflețirea ce era pentru reuniune să se potolească.

Acele doamne onorabile, care i-au pus umărul pentru sprijinirea înfloririi reuniunii să se descurageze, să repășească. — Ear' repășind dînsule, publicul, care i-a pus toată încrederea în numele domniei-lor se devină desinteresat.

Astfel fără de nici o greutate se reușească cu tendențiosul regulament, — prin care se face monopol din acțiunea liberă a societății române. — Reuniunea femeilor, care conform statutelor era să fie corporațiune autonomă, — prin acel supliment se degradează la o agență de cerșitoare, — care se adune denarii națiunii în vasul danaic al Venerabilului Consistor din Arad.

Nu voese a mă demite la aprețirea mai detaliată a acestui regulament.

Scim, că s'a octroat cu forța fragmentului de cumnate și ființele ale comitetului reuniunii. — Apoi Venerabilul Consistor l'a primit cu toate mîinile.

Voese numai să clarific, — cum de acest fleac a obținut sancționarea sinodului eparchial. Atât regulamentul, cât și statutele s'au ținut în secret, ca nu cumva să se ventileze ceva din ele înainte de sinod.

Desbaterea cestiunii s'a amînat pe ședințele ultime ale sinodului, când deputații erau deja obosiți și exauriați.

Pre lungă toate aceste, — ședința fu una dintre cele mai viforoase.

Și că luarea la cunoștință a obținut maioritarea, — în onoarea deputaților sinodali fie amînit, — că nu au fost pe deplin vîrsați în cestiune. De altă parte s'au mistificat, că prin respingerea regulamentului se va împedece înființarea reuniunii, care „doios așteaptă grația sinodului, să-i aplacideze regulamentul“. — În fine aceasta s'a pus drept cestiune de încredere față cu capul consistorului.

Dar' s'vorbească mai eclatant o pagină din ședința a VII-a a sinodului eparchial din Arad, — ținută la 17/29 Aprilie la 5 oare după amiază.

După-ce s'a deliberat în aceea ședință punctul 97, 98, 99, 100. — Urmează la desbatere nr. 101.

Nr. 101. P. Rotariu, raportorul comisiunii organizatoarea prezentă referada și opiniunea comisiunii asupra actului „Supliment de statute din punct de vedere confesional“ la statutele „Reuniunii femeilor române din Arad“ adoptat și aprobat de Consistorul eparchial din Arad și înaintat la sinod cu hîrtia din 10/22 Aprilie 1887. Nr. 1421/1887 spre luare la cunoștință.

Asupra acestui obiect s'au ivit în comisiune două opinii și propuneri diferite, a majorității din comisiune, al căreia raportor este P. Rotariu, și a minorității cu raportorul I. P. Dessean.

Propunerea majorității din comisiune este: „Ven. Sinod constat cu bucurie zelul laudabil și demn de recunoștință generală al generoaselor femei române din Arad și giur manifestat prin această întreprindere de nobile năsuințe.

Încât însă pentru ceruta luare la cunoștință după raportul Ven. Consistor sinodul află, că aceeași parte preste tot laud este prea timpurie, fiindcă reuniunea de sub întrebare încă nu este constituită în mod definitiv pe baza statutelor sale aprobate, încă nu este inactivată și încă nu se află în posesiunea mijloacelor materiale recerute spre inactivarea școli de fete designată în statute; în special însă unele dispozițiuni cuprinse în operatul intitulat „Supliment de statute din punct de vedere confesional“ par a sta în contradicțiune cu dispozițiunile fundamentale ale statutului aprobat.

Sinodul poftescă dar pe Ven. Consistor diecesan ca să exopereze în timpul cel mai scurt o convocare a adunării generale constituante a Reuniunii femeilor române pe baza statutelor aprobate, ear' după aceasta să purceadă întru regularea cestiunilor indicate în concludul seu de sub Nr. 3519/975 scol. de datul 15/27 Decemvrie 1884.

Propunerea minorității din comisiune este următoarea:

„Raportul și dispozițiunile luate de Ven. Consistor se iau la cunoștință“.

Asupra acestei propuneri cerîndu-se și ordîndu-se votare nominală și punîndu-se la vot propunerea din urmă a minorității, — rezultatul votării a fost:

Pentru propunerea minorității au votat cu „da“ următorii deputați sinodali: Ieroteiu Beles, Vasile Beles, Ioan Beles, Dimitrie Bonciu, Dr. Iuliu Bonciu, Petru Chirilescu, Teodor Ceantea, George Cojocariu, George Crățunescu, Ioan P. Dessean, Alexandru Filip, Teodor Filip, Daniil

Gabor, Paul Gavrillete, Iosif Goldiș, Ioan Groza, Constantin Gurban, Augustin Hamsea, Voicu Hamsea, Constantin Lazar, Teodor Lazar, Paul Milovan, Emanuil Missici, Elie Moga, David Niccoară, Vasile Pagubă, Ignatie Pap, Vasile Pap, Petru Suciu, Silviu Suciu, Mihail Sturza, Paul Tempea.

Contra acestei propuneri au votat cu „nu“ următorii deputați: Vincențiu Babeș, Vasile Mangra, Zeno Mocsonyi, Nicolae Oncu, Paul Rotariu, Dr. George Popa și Nicolae Zigre.

În urma acestui vot:

Sinodul ia la cunoștință raportul și dispozițiunile Consistorului eparchial făcute în această cauză.

Un abuz mai grosolan de tesaurul comun nu s'a mai pomenit.

În orbia principiului, că „scopul sfîșește mijloacele“ sinodul este împins la o absurditate tragi-comică.

Sancționează prin votul seu dispozițiunile Consistorului, prin care au aplacidat un regulament fără basă, fără drept de existență.

Acel regulament, ori supliment de statute, — sau ori-ce numire îi veți da, — nu are nici o valoare pentru reuniune.

Comitetul provisor, — de loc ce s'au întărit statutele reuniunii prin minister, — n'a mai avut drept de nici o afacere în numele reuniunii, nefind ales de reuniunea constituită pe baza statutelor.

Cu atât mai puțin era îndreptătit acest comitet a se amesteca în afacerile adunării generale. Și dacă a făcut ceva afară de competența sa, aceea e o „nulă“.

Aceasta trebuia să știe și Venerabilul Consistor și să stea de vorbă cu acel comitet.

Dacă însă și Consistorul s'a demis a face abuz și a forțat, ca acest abuz să fie sancționat prin votul sinodului: opiniunea publică nu poate, decât să condamne aceasta cu dispreț.

Reuniunea femeilor române din Arad și provincă, — în virtutea statutelor sine o corporațiune suverană, — dispune liber de este și de ale sale.

Statutele ei aprobate de Înalțul Minister sînt proprietatea femeilor române, și nu e monopol al unei clice de persoane.

Femeile române să aibă în vedere cauza sfîntă și scopul măreț al reuniunii. Tragă vîl peste vătămarea ce li s'a făcut. Întrunească-se în număr imponent sub flamura reuniunii. Reclameze-și solemn statutele din acele mîni, care au abusat de încrederea lor.

Femeia română a reprezentat în decursul milenar virtuțea, — a răspîndit lumina, — a cultivat focul iubirii și însuflețirii.

Ea ne-a păstrat și în timpurile cele mai vitregi limba și națiunea.

Ea ne-a crescut eroii, și a transplăntat în fiicele națiunii virtutea străbună.

Femeile române din Arad și provincă, s'au arătat totdeauna demne de străbunele lor.

Când e vorbă dar' de păstrarea nemaculată a celei virtuți, — când e vorbă de înființarea unui asil pentru creșterea fiicelor lor: — nu vor întîrzi a se întruni cu un simț, cu un suflet sub stîndardul reuniunii.

Nu vor întîrzi a-și depune giuvaierile cele mai prețioase pe altarul reuniunii: ca scopul ei măreț să-l vedem cât de în grabă realizat.

Nu va lipsi inițiativa din partea doamnelor, care și până acum au fost sufletul reuniunii înființînd.

Întrunească-se dar' și să se constitue definitiv, ear' cele trecute din acești 3 ani din urmă să le acopere cu vîlul ignorării.

Din aceste profiteze numai de a-și cunoaște oamenii, — și deduce moralul:

„Time Danaos et dona ferentes.“
1887 Noemvrie 7. *Crîșanul.*

Cronică.

Monarchul nostru va pleca la 16 l. c. dela Gödöllő la Viena, unde va sta vre-o 4 zile și apoi se va înapoia earăși la castelul dela Gödöllő.

Numire. Arseniu P. Bunea, preot archidiececan greco-catolic și fost director la școala grănițarească din Vaida-rece, este numit ca secretar al comitetului administrativ de fondul școlastic al foștilor grănițeri din regimentul român I și ca director suprem al școlilor grănițarești cu locuința în Sibiu.

Furnisare pentru cerințele de cancelarie ale căilor ferate de stat. Camera comercială și industrială din Brașov aduce la cunoștință cercurilor interesate, că din partea direcțiunii căilor ferate de stat reg. ung., pentru asigurarea cerințelor de cancelarie pe anul 1888 respective și pe 1889 și 1890, a pus terminul de pertractare al ofertelor pe 7 Decemvrie a. c. la 12 oare din zi. — Formularele de oferte, condițiunile de furnisare generale și speciale se pot primi dela secțiunea pentru îngrijirea de

La drum apoi să luă
Șapte munți cutrieră,
Până-ce ajunge eară
La cea blîndă fetișoară,
La casa celor pitici
A celor șapte voinici.
Ea spre ușă se-ndreptă
Și se între ear' cercă,
Dar' află că-i încueată
De-Albușica mîndra fată.
Deci la ușă tocăni
Și din graiu așa grăi:
— „Nu-i cumpăra boereasă
„Marfă bună și aleasă,
„O aduc din depărtare
„Și-o dau lesne, lesne tare!“
Albușica ear' eșea
Pe fereastră de căuta,
Dar' așa 'mi-i cuvînta:
— „Du-te numai mai departe
„Cearcă-ți tu prin altă parte
„Oameni, care vor lua
„Marfă bună ca și-a ta,
„Eu aici nu las pe nime
„Nici pe tata dacă vine!“
Ear' baba-i dîce-asa:
— „Dacă n'o vei cumpăra
„Măcar 'ți-o voui arăta!“
Și cu asta dînsa scoasă
Din coșara ei frumoasă

Pieptenul înveninat,
Piepten rău și fermecat,
Sus în aer îl ținea
Și la față-l arăta,
Ear' fetiței frumusea
Așa drag că îi pica
Cât în mîna îl luă
Și de loc îl cumpără!
Ea acum își și uitase
Sfatul bun ce-l căpătase,
Și muierea o lăsă
Ear' în casă de intră.
Ea aci când se vedea
La fetița-asa-i grăia:
— „Stai drăguță fetișoară
„Cu ochi dulci de porumbioară
„Să piepten odată eu
„Perișorul moale-al tîu!“
Și cum piepten-implînta
În frumosl per la ea
Capu 'i-l învenină
Și jos moartă o lăsă!
— Mai fi și acum frumoasă
„Și în țeară mai aleasă!“
Dîse dînsa hohotînd
Cu un glas drăcesc rîdînd.
Jos ea apoi o trîntesce
Și spre casă se pornesce.

(Va urma.)

material și de inventar. In formularul de oferte sunt specificate toate obiectele ce sunt a se furnisa. Detaliuri se pot afla în biroul camerei.

Studentii hoți la universitatea și la politehnicul din Budapesta. „Budapester Tagblatt“ ne spune, că dăilele aceste s'a furat de pe masa pedelului universității o epistolă în-greunată cu 100 fl. adresată universitarului Coloman Kocsis. După însinuarea ce s'a făcut, poliției i'a succes a erua pe hoț în persoana studentului de farmacie B. Havlikovics. Acesta a fost arestat și a mărturisit fapta. — De asemenea s'au ivit dăilele trecute mai multe fur-turi la politehnicul din Budapesta. Stu-dentul Francisc Ballo era bănuț, și senatul n'a mai făcut arătare la poliție, ci a introdus cercetarea în propriul lui cerc de activitate. Cercetarea s'a terminat și hotărârea senatului e de următorul cuprins: „Ascultătorul poli-tehnicului, Francisc Ballo, conform statutului de organizare, s'a relegat pentru totdeauna dela politehnicul din Budapesta“.

Neorândueli. Sub acest titlu scrie „Kolo-zsvár“, că disordinile administrației comunei Veștem sunt sistematice. Primarul și notarul co-munei au comis atâtea ilegalități cu perceperea dărilor, încât gendarmii au putut nevoiți să facă un raport procurorului din Sibiu asupra acestor neorândueli. S'a ordonat o anchetă judiciară. — Cu toată rezerva.

Contrabandă. Oficiul „Kolo-zsvár“ ne spune, că în România răimătorii fiind prea ieftini, mai mulți neguțatori de răimători din Rim-nicu-Velcii aduc prin căi ascunse o mulțime de porci în Transilvania. Abia dăilele trecute s'au lăcit în Miercurea 24 de porci, aduși ca con-trabandă prin părțile Seliștii.

Comitatul Ciongradului se va șterge în curând de pe fața pământului și în locul lui se va naște comitatul Seghedinului. În cer-curile parlamentare din Budapesta se vorbește de acest lucru și se aude, că s'a și pregătit în această privință un proiect de lege, care în cu-rând se va prezenta dietei. Orașul Szentes va înceta apoi de a mai fi reședința comitatului. Această măsură se atribuie impregiurării, că la alegerile dietale trecute orașul Szentes a ales un deputat din stânga extremă.

Hymen. D-soara Elisabeta Hangan cu dl Ioan Orban, teolog absolut, își vor celebra cununia religioasă la 8/20 Noemvrie 1887 la 3 oare d. a. în biserica parohială din Borgo-Mu-reșeni.

Condamnat pentru duel. Doctorul Richard Wahrmann, fiul deputatului Moritz Wahrmann a fost condamnat la trei luni închisoare de stat, pentru că s'a bătut în duel cu contele Andor Széchenyi, pe care l'a rănit grav.

O comparație. „Nemzet“ face o com-parație între hrana ce se dă soldatului rus și celui austriac, spre a constata chipul insuficient, în care este hrănit cel din urmă. Întâiu și întâiu sol-datul rus capătă de două-ori pe di câte o ciorbă caldă, pe când cel austriac numai odată, la ameață, și seara nu capătă nimic. Porțiunea de pâne ce capătă un soldat austriac pe di e de 840 grame; cel rusesc 1680 grame. Din aceasta e liber să-și ceară o parte în bani. Soldatul rus are pe di 28 decagrame de carne, pe când cel austriac numai 19. În timp de post soldatu-lui i-se dă o dublă porție de pește, lucru care s'a introdus și în Germania. Gradele inferioare încă sunt în Rusia mai bine îngrijite decât în Austro-Ungaria. Sergentul rus capătă o dublă porție de carne și pește, așa că își poate ține și femeia. De câțva timp li-se mai dă Rușilor, pentru variație și carne de porc. Soldatul francez nu capătă pe di decât 740 grame de pâne; dar o pâne superioară în calitate, albă și hrăitoare. Dimpotrivă rațiunea de carne a soldatului fran-gez e de 30 decagrame, sau 20 decagrame de conserve și 20 de slănină. Soldatul francez capătă în 329 dăle ale anului carne proaspătă, în 24 conserve de carne și în 24 slănină. Pre lângă aceasta mai capătă vin, zahăr și cafea. Soldatul german nu e nici pe departe atât de bine hrănit ca cel francez. Are numai 18 deca-grame de carne pe di; mai puțin dar și decât cel austriac; în schimb capătă însă mai mult din celelalte articole de hrană. Rațiunea de carne ce capătă soldatul în celelalte țări e: în Italia 20 decagrame, în Anglia 38, în Turcia 27, în România 40, în Sărbia 22. Mai bine s'ar hrăni, dar conform acestor cifre, soldatul român. Ar trebui să fie cel mai gras, cel mai roșu. „Nem-zet“ termină studiul său cerând pentru soldatul austriac măcar ceva pentru mănecarea de seară.

Un soldat care doarme de șese luni. În spitalul orașului Voss, se află un tânăr arti-lerist, care din ziua de întâiu Aprilie a căzut într'un somn letargic, care resistă tuturor mijloacelor în-terbinate de medici pentru a-l face să înceteze. Soldatul e culcat; din când în când deschide ochii, dar nu cunoaște pe nimeni, nici chiar pe rudele sale cele mai apropiate. În decursul celor dintâiu 3 luni de somn, slăbise ca un schelet, dar după aceea corpul și-a revenit ear' în sta-rea de mai înainte. În fiecare di i-se introduc alimente lichide pe gură.

Moștenitorul german se află mai rău. O operațiune va fi inevitabilă, cu toate că Mackenzie se opune încă acesteia.

Visita Țarului la Berlin. După dispo-zițiunile de până acum, Țarul va pleca din Copenhaga împreună cu familia sa la 15 ori 16 Noemvrie n.

Neînțelegeri în cabinetul bulgar. Intr'o scrisoare din Sofia publicată în *Correspondance de l'Est* citim: Se știe, că ministerul bulgar actual se compune din doi conservatori, d-nii Na-cevici și Stoiloff, și din trei liberali, d-nii Stam-buloff, Jivcoff, și Stransky. Cei dintâi au ca ideal politic desființarea Constituției, pe care s'au încercat s'o dobândească prin lovitură de stat dela 1882, cei de-al doilea au făcut totul pen-tru a răsturna pe conservatori. De aci o ură adâncă și o neîncredere mutuală, pe cari cinci ani scurși nu le-au îmblândit și pe cari cerințele situației prezente nu le-au amuțit decât provi-soriu. Această situație aduce adesea vii discu-ții în sinul consiliului de miniștri. Neîncrederea se manifestă mai ales când e vorba de afaceri financiare și mai cu osebire împrumut. Dacă re-presentantul unui institut de credit oare-care intră în relațiuni cu d-nii Nacevici și Stoiloff, îndată miniștrii liberali încep să predice prudență, pre-cauțiuni, garanții; dacă, din contră, omul de afa-ceri se adresează mai întâiu d-lor Stransky sau Stambuloff, atunci d-nii Nacevici și Stoiloff, recom-mandă cea mai mare băgare de seamă. Ambele părți nu ascund amicalor intimi motivele acestei neîncredere. De aci greutatea de a se ajunge la o soluțiune a chestiei financiare.

Liga statelor balcanice. „Correspondance de l'Est“ primesce următoarea telegramă din Sofia: D-nii Stambuloff și Stransky au de câțva timp numeroase conferințe cu d-nii Rangabe, mi-nistrul Greciei, Beldiman, ministrul României și Danici, ministrul Sărbiei. Miniștrii bulgari au căutat să convingă pe cei trei diplomați, că prin-cipele Ferdinand ar pute cu înlesnire să fie re-cunoscut de Grecia, de România și de Sărbia, ca unele ce n'au negarantat tratatul din Berlin și nu sunt prin urmare răspundătoare. Un ase-menea act ar fi primul pas făcut spre formarea unei lige a statelor balcanice. Diplomații au fă-găduit, că au să se refere guvernelor respective; dar' au exprimat în același timp îndoiele în ceea-ce privesc necesitatea demersurilor lor. Dinșii au obiectat, că este adevărat, că cele trei puteri n'au semnat tratatul din Berlin, dar', că au că-teși trele interes, ca tratatul să fie menținut.

Din Bulgaria a sosit știrea, că o bandă de insurgenți, după-ce ar fi pus mâna pe Es-ki-Zagra s'ar fi îndreptat spre Tirnova. Guvernul din Sofia ar fi expediat în grabă trupe spre a pune mâna pe insurgenți.

Puterile stăruiesc mult pre lungă guver-nul din Sofia, pentru a împedece darea în jude-cată a d-lui Karaveloff.

Manifestație înarmată. Preste câteva dăle se va face în comitatul Corck, unde Liga irlandeză e interzisă, o mare manifestație națio-nală. Toți manifestanții vor fi armați și călări, — ca să poată mai bine rezista atacurilor po-liției. Încăierarea pare că va fi foarte crâncenă.

De ale timpului. Temperatura s'a schim-bat în Ungaria și Transilvania foarte puțin, presiunea aerului a crescut pretutindenea. Timpul e în general schimbăcios. Pe viitor e a se aștepta în Vest un timp schimbăcios, în Ost timp senin, cu puțină schimbare a temperaturii și ici-colo cu ploii.

Istoricul învățământului intuitiv.

De Ioan Russu.

(Urmare.)

Cu pășirea lui *Socrate* pe scena lumii înce-pe o nouă epocă în filosofie și totdeauna și în învățământul intuitiv, deoarece cel mai mare merit al lui este, că a smuls filosofia din mâna teoricienilor și a început să se ocupe și de partea practică a lucrurilor, a desvoltat la un grad mai înalt modul de observație, creșterea tare, că toate noțiunile, ideile se câștigă prin intuiție și năsuind a face intuiție, și atunci, când era vorba de lucruri curat morale.

Cele mai clare cunoștințe ale noastre sunt acele ce le câștigăm prin intuiție, dăcea, și por-nind din această maximă, se ferece de a face definițiunea lucrurilor mai înainte de a le fi făcut intuiția, mai înainte de a se fi convins prin observațiile sale despre firea lucrurilor.

Pentru a descoperi adevărul, dăcea Socrate, — două lucruri ne trebuiesc: a curăți mintea de noțiuni ori teorii greșite și al doilea a pune în locul lor idei clare, teorii juste. Lucrul acesta îl putem face pipăind lucrurile, luându-le în mână, pentru a le despică în părțile lor, din care sunt compuse, căutând însușirea fiecărei părți și a părții cătră întreg, cu un curvânt făcând intuiția lucrurilor.

El dăcea, că limba omului este prea bo-gată în expresiuni, în vorbe, dar' că este puțină legătură logică, rațiune în vorbele acele multe. Pentru-ce? Pentru-că oamenii nu se cānesc a pătrunde în firea lucrurilor, a scoate ei singuri prin cercetare, intuiție — adevărurile, ci se mār-ginesc a se folosi cu vorbe în loc de înțeleș, cu forma în loc de fond.

Deprindându-ne însă de timpuriu cu intu-țiă, cu observarea calmă și măsurată, cu des-coperirea adevărului prin cercetarea ce o facem noi însine, defectele de sus vor dispārē. Recu-noasce, că această intuiție nu se poate face într'un mod perfect; deoarece simțurile noastre nu sânt perfecte, nu vor fi, dar' nici adevărurile culese

printr'însele — cu totul perfecte, omul să se si-lească însă spre perfecție!

El însuși vădend imperfecția organelor de observare își perde toată încrederea și speranța, că omul poate descoperi adevărurile asupra lu-crurilor din lume și din această cauză, nevoind a perde timpul zadarnic, nici nu-și îndreptează cugetarea sa spre lucrurile din lume, ci ia drept obiect de cercetare sufletul omenesc dăcend: că omul mai 'nainte de toate să se cu-noască el însuși pe sine.

Cine ar tăgădui însă, că tocmai prin aceasta el a dat un impuls puternic învățământului in-tuitiv.

Până aci învățații au dat prea puțină aten-țiune studiului sufletului omenesc. Își petreceau viața lor întreagă cu deslegarea problemelor ce se refer la lucrurile din lume. Nu s'au întrebat, care este importanța, însușirea și facultățile sufletu-lui omenesc, și cum și pentru-ce trebuie sufletul cultivat? . . .

Socrate o face asta pentru prima oară și nu-mai după-ce făcend astfel, ajunge la conclusionile de mai sus, referitoare la intuiție. Ear' drept ur-mare a acestor conclusioni ori mai bine: prin-cipii, învățământul intuitiv capătă o formă mai științifică, o basă mai solidă.

Platone, discipulul lui *Socrate*, desvoltă mai departe teoriile dascălului său. Recunoasce și el importanța intuițiunii și tocmai de aceea, când e vorba de idei ori teorii, pe acestea, unde numai se putea, le scotea ori stabilea după o lungă observare.

În logica lui *Aristotel* întâlnim pasaje, din care putem deduce, că intuiția și înaintea lui a fost un lucru de căpetenie. Dăce, ca și *Socrate*, că noțiunile se pot câștiga prin intuiție. O sumă oare-care de noțiuni dau naștere ideii. Ca să fim dar' bogați în idei, trebuie să avem noțiuni multe, ear' noțiunile nu sânt născute în noi, ci le putem câștiga numai după-ce am făcut intuiția lucrurilor.

Omul cugetă. Cugetarea noastră are de-osebite categorii. . . . Cugetăm asupra cantității, calității, relațiunii, timpului, locului etc. Cugetând astfel asupra acestor lucruri, aducem jude-cata, formăm teoria ori principiul, cu un cuvânt ne îmbogățim sufletul. . . . Nici despre canti-tate însă, nici despre calitate ori relațiune nu am avē însă nici o noțiune, dacă nu ar exista in-tuiția. . . .

Dăce dar', că fără de intuiție nici o cugetare nu e posibilă, și în privința sistemului seu de observație, modulul seu de a raționa și a lua drept basă a raționamentelor sale observația — a mers atât de departe, încât până în secolul al 17-lea aproape nici o îndreptare nu s'a făcut în sistemul lui, ci a rămas ca cel mai bun, adoptat aproape de toți învățații.

Teofrast, discipulul lui *Aristotel*, prin faptul, că se ocupă mai ales cu cultivarea științelor na-turale, cu desvoltarea botaniceii mai ales, unde nu poți înainta fără a te folosi de intuiție, a adus învățământul intuitiv la un grad de desvoltare, la care nu ajunsese până acum. A stabilit prin-cipiile, de care trebuie să fim conșuși, făcend intuițiunea și el singur de mulți ani de-a rândul și înaintea a numeroși elevi a pus în practică teoriile despre învățământul intuitiv.

Despre *Epicur*, întemeietorul școalei epicu-riene, (născ. 342 d. Ch.) din vorbele, unde dăce, că intuiția este singurul izvor al cunos-cinții noastre, putem spune, că întru câțva a recunoscut și el intuiția ca element pentru in-struirea minții.

Zeno, întemeietorul stoicismului, în privința modulului, cum omul își poate aduna cunoscințe — aprobă întru toate părerile lui *Aristotel*.

Scepticii se întreabă: Oare însușirile ce le observăm cu ajutorul organelor noastre de in-tuiție, depind ele dela simțurile noastre, ori sânt în adevăr oglinda lucrurilor ce am privit? . . . Efectele ce se produc în fiecare om într'un mod deosebit de altul, pre lângă toate, că vin din intuiția aceluiași lucru, — ne arată, că în ade-văr însușirile, lucrurile nu le vedem după-cum sânt în realitate, ci după-cum ni-le arată organele noastre. . . . Avem noțiuni, acele nu corăspund însă adevărului, deoarece ce despre adevăr absolut nu poate fi vorba, când nu este unitate între organe, când fiecare într'alt fel ne arată același lucru.

Din aceasta cauză este dar' înțeleștesce făcut, dacă ne lășăm de toată cercetarea, căci nici așa nu vom pute pētrunde în firea lucruri-lor, nici a le explica pe acestea, nici a constata adevărul ori a tăgădui neadevărul. . . .

Est soiu de învățați de sine să înțelege nici nu puteau să recunoască puterea intuițiunii nici a se folosi de ea.

Enesideme deși ținea de școala scepticilor, să deosebesce de cătră ceialaltii prin sistemul lo-giceii sale, prin părerile lui asupra modulului de a aduna cunoscințe. Din acest sistem basat pe dăce tropsue, ne putem convinge, că el nu nu-mai a trebuit să recunoască utilitatea intuițiunii, dar' a cunoscut până și cele mai mici detalii ale modulului cum trebuie să se facă intuițiunea.

Căci de unde ar fi putut vorbi altfel despre relațiunile între lucruri ori însu-giri, despre felurimea organelor, cauza diferitelor moduri de a pricepe ceva, despre im-pregiurarea, în care ni se presentă lucrurile și alte, care să cuprind în cele 10 tropsue a le lui.

Plotinus dăce, că lucrurile din lume ni-le aduce la cunoscință observațiunea, — deci a tre-buit să se folosească și el și învățării săi de această învățătură.

De aci încolo, (200 d. Chr.) cu lățirea re-pede a creștinismului, din sinul căruia es înv-țații cei mai remarcabili, filosofia se schimbă cu totul. Din știință cercetătoare și care să ocupa cu întrebările, cum omul își poate câștiga idei,

cum sânt aceste, care este adevărul și cum și prin ce îl putem recunoaște mai lesne și mai sigur, filosofia devine un fel de mască numai, sub care să aplanau diferite cestiuni religioase, în loc de știință, care avea de obiect desvoltarea ra-țiunii, devine o știință dogmatică, care nu mai întreabă după cauze, nici că să poate ori nu lu-crul cutare și care este sensul lui, ci poruncesce să crești, dăce: crede și nu cerceta? . . .

Așa și fac secole de-arândul, până-ce să po-tolesce discuțiunea asupra dogmelor religioase. Despre partea cea mai importantă, cultivarea minții, rar se discută. Preocupați în primul loc de fericirea omului, își îndreptează toată atenți-nea spre a cultiva inima, care singură ne poate fericii, după cum dăceau.

De aci încolo și până în epoca modernă, începută cu Bacon și ceialaltii, abia ici-colo găsim câte un învățat, care să mai întrebe și despre noțiuni și idei, despre modul cum ni-le putem câștiga și care este folosul lor. . . .

Dintre acești puținii învățați amintim pe *Tertulian* (220 d. Chr.), care nu numai recu-noasce importanța și folosul intuițiunii, dar' com-bate pe aceia, cari susțin, că organele sânt im-perfecte și așa nici ideile noastre nu pot fi clare.

Din contră: organele ne pun în curent cu relațiunile lucrurilor, ajută să ne câștigăm noțiuni, idei, ele trebuie dar' să fie perfecte.

Scoti *Erigena*, întemeietorul școlasticismu-lui, deși mare într'unele, să perde în religiune atât de mult, încât dăce că omul dela naștere are într'însul totul: idei, judecată, memorie etc. și că dacă nu-le vedem pe dătea în toți și tot-deauna, cauza e că le-am pierdut prin păcat.

Am adus acest exemplu pentru a arăta, cum învățații, după lățirea creștinismului, au cădud într'o extremitate de merg până a susține, că lucrurile generale, universalia cum le nu-meau, sânt în om mai înainte de a fi altele mai simple, că ideia este realitatea și lucrurile apa-rente. . . .

Mă și opresc aci. Ar fi zadarnic, să cauți cine și când după lățirea creștinismului și mai ales a școlasticismului — s'a ocupat cu învăț-ământul intuitiv, căci nici filosofia propriu dișă, necum mijloacele, cu care ne servim într'însa, nu au fost cultivate de cătră învățați.

Și apoi din această scurtă și repede privire de ochi, ce am făcut asupra vechilor învățați, putem constata:

1. Învățământul intuitiv și-a luat nașterea în anticitate;
2. Deși acest învățământ atunci a fost numai un început slab, Elenii, respective filosofia lor are marele merit de a îmbrășa ca mijloc de cercetare, de a câștiga noțiuni și idei — intuițiunea;
3. Această intuiție în mâna celor-ce i-au recunoscut importanța, este un puternic mijloc pentru a desvolta și îmbogăți mintea;
4. Alții se opinesc cu alte lucruri, neîn-țeleges înaintea lor; despre intuiție, care ar fi tre-buit să-i preocupe în primul loc, habar n'au;
5. După lățirea creștinismului învățații în-torc înțeleșul cuvântului filosofie și nesocotesc și pe acela al intuițiunii;
6. Nu putem înțelege sub învățămēn-tul intuitiv din trecut ceea-ce înțelegem ast-ăzi, când dăcem învățămēnt intuitiv;
7. Vom recunoasce însă, că acesta a fost embrionul, din care s'a născut inv. intuitiv pro-pagat de Bacon, Locke, apoi de Pestalozzi, și de aci încolo de toți pedagogii.

Dar', despre asta de altă dată.

(Va urma.)

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Berlin, 11 Noemvrie n. Depeși din San Remo spun, că starea principe-lui de coroană al Germaniei e foarte critică. Astăzi va fi consulta-ție hotărâtoare. După foaia oficială con-sultația de ieri, durere, n'a înlăturat te-merile, ce de nou le-a exprimat Mackenzie.

Banca imperului refuză lom-bardarea valorilor rusesci. Dis-posiția aceasta se motivează cu o hotărâre principială luată din partea competentă.

Chicago, 11 Noemvrie n. Lingg, unul din anarhiștii osândiți s'a împușcat în închisoare aprindend o capsulă explosivă.

Osândirea la moarte a lui Fieldens și Schwab s'a schimbat în închisoare pe viață; ceialaltii patru osândiți vor fi spân-zurați.

Paris, 11 Noemvrie n. Ieri a avut loc în Élisée conferență lungă între Grévy, Rouvier, Ferron și pre-fectul poliției Gragnon. Acest din urmă a declinat ori-ce răspundere cu privire la substituirea epistolei lui Wilson și a re-fusat de a demisiona. Guvernul l'a ridicat din post și a ordonat cercetare, făcend ar-ătare camerei despre aceasta. Wilson a pă-răsit în mod oficial Élisée-ul.

Redactor responsabil: **Adrian Cașoltanu.**

Extras din foaia oficială.

Licitațiune:

— 22 Decembrie st. n. a. c. imobilele lui
Mărginean Pavel de către tribunalul din Alba-Iulia.

Piața cerealelor din Portul Brăila.

Raportor Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operațiile efectuate în 28 Octombrie v. 1887.

Vânzătorii	Cumpărătorii	felul	hectol.	greut. în aur	prețul lei
Bach	Feitler	Grâu	5600	58 ⁵ / ₈	8.70
Grosavici	Negroponte	"	3770	60 ⁵ / ₈	9.72 ¹ / ₂
Fulga	Nicolopol	Cinșu	750	62 ¹ / ₄	7.05
Găetan	Frischman	Porumb	800	60	7.-
Sasu	I. Dreifus	Orz	1000	44 ⁵ / ₈	4.30
"	"	"	400	46	4.40
Faranga	L. Mendl	"	6500	48 ³ / ₄	4.70
Matei	"	"	5000	45	4.45
T. Dimitriad	I. Dreifus	Grâu	8400	62	10.40
Marghiloman	Frischman	Fasole	1000	40 ¹ / ₂	17.-
Găetan	Verona	Ovăs	1100	40 ¹ / ₂	6.85

Agiul 12.80—12.85 la %.

Cursul pieței din Sibiu

din 11 Noembrie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.56	vând.	8.65
Lire turcești	"	11.20	"	11.26
Imperiali	"	10.20	"	10.26
Ruble rusești	"	1.10	"	1.11

Bursa de Budapesta

din 10 Noembrie st. n. 1887.

Bentă de aur ung. 6%	99.10
" " " 4%	86.20
" " " 5%	149.-
Imprumutul căilor ferate ung.	149.-
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	97.-
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	112.25
Ponuri rurale ung.	104.50
" " " cu cl. de sortare	104.-
" " " băntăne-timșene	104.-
" " " cu cl. de sortare	104.-
" " " transilvane	104.-
" " " croato-slavone	—

Despăgubire pentru dițina ung. de vin	99.-
Imprumut cu premiu ung.	123.-
Leuri pentru regularea Tisei și Seghedin	123.-
Rente de hârtie austriacă	81.80
" " argint austriacă	82.50
" " aur austriacă	111.75
Losurile austr. din 1860	134.-
Acțiunile băncii austro-ungare	888.-
" " de credit ung.	284.50
" " " austr.	278.50
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“	102.-
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.90
Napoleon-d'ori	9.92
Mărci 100 imp. germane	61.60
Londra 10 Livres sterlingi	125.65

Bursa de Viena

din 10 Noembrie st. n. 1887.

Bentă de aur ung. 6%	—
" " " 4%	99.05
" " " 5%	86.-
Imprumutul căilor ferate ung.	149.25

Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	97.-
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	113.-
Ponuri rurale ung.	104.70
" " " cu cl. de sortare	104.25
" " " băntăne-timșene	104.-
Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare	104.-
" " " transilvane	104.-
" " " croato-slavone	104.25
Despăgubire pentru dițina ung. de vin	99.25
Imprumut cu premiu ung.	122.90
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	123.-
Rentă de hârtie austriacă	81.10
" " argint austriacă	82.50
Rentă de aur austriacă	111.80
Losuri austr. din 1860	134.80
Acțiunile băncii austro-ungare	889.-
" " de credit ung.	284.-
" " " austr.	278.10
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.93
Napoleon-d'ori	9.94 ¹ / ₂
Mărci 100 imp. germane	61.65
Londra 10 Livres sterlingi	125.65

Institut tipografic în Sibiu.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- Nr. 1. **Pădureanca.** Novă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș. elegant. Un exemplar 40 cr. sau 1 leu nou.
- Nr. 2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 4. **Pipăruș Petru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 5. **Păcală și Tândală.** Anecdote de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Nr. 6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Nr. 7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 8. **Colăcărul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Nr. 9. **Fiica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Nr. 10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Nr. 11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 12. **Îndărătnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 13. **Blăstăm de mamă.** Legenda populară din giurul Născudului. De George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar 1 fl. sau 3 lei noi.
- Nr. 15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 16. **Din bătrani.** Ghiciri, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste francească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

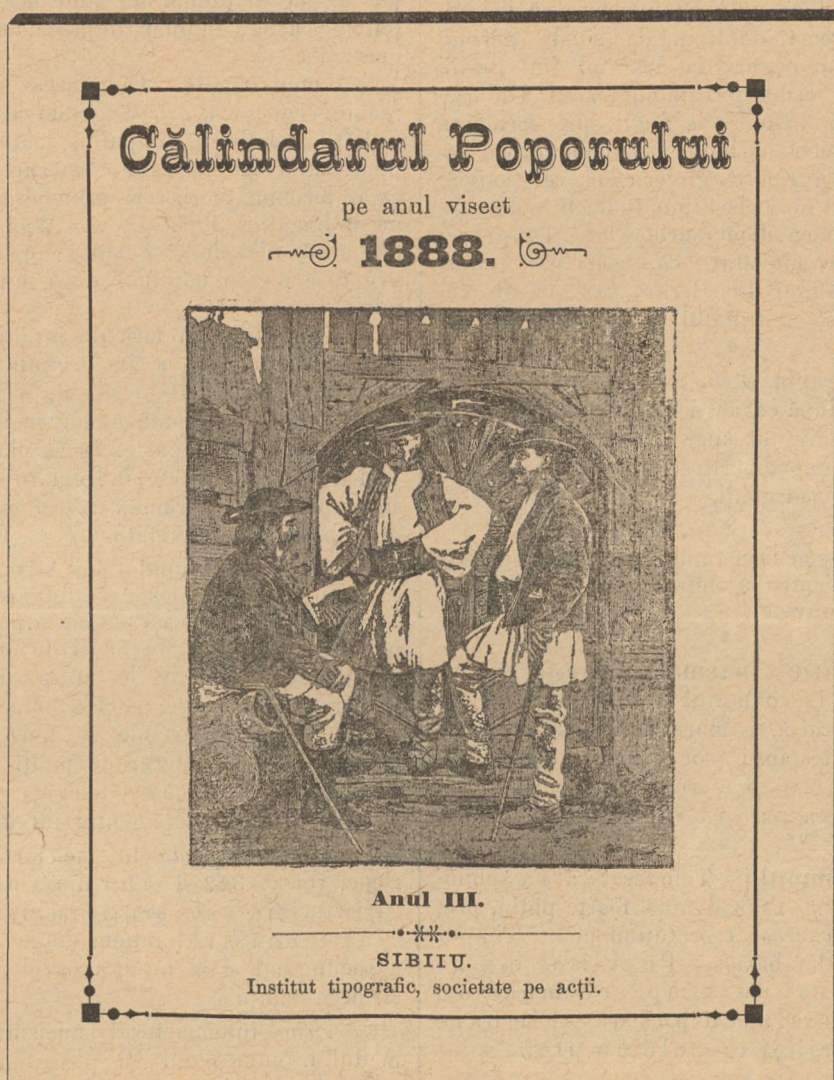
- Nr. 20. **Un pețitor îndărătnic.** Novă de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 21. **Prietinul meu Vântură-Țeară.** Din poveștile californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 22. **Scăpăratoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.

- Nr. 23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Nr. 24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Nr. 25. **Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 26. **Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.

- Nr. 27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Nr. 28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 29. **Sgărcitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Nr. 30. **Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 31. **Nusciul-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 32. **Dina împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nr. 34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 35. **Un idil în Roșeni.** Novă de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 36. **Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Nr. 37. **Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 38. **Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Nr. 40. **O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Nr. 41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Nr. 42. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Nr. 43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Nr. 44. **Rusalin pécuarul.** Poveste de Nicolae Trimbișoniu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librărilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Cuprinsul: Căldărul astronomic și bisericesc (cu povești economice pe fiecare lună). — Chronologie pe anul 1888. — Regenții europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scala timbrelor. — Lucrarea pământului. — Bătaia lui Sănu-Petru. — Pădurea miseriei. — Isvor de apă-vie de George Coșbuc. — Poesii („Soarele mire“ de S. Bodnărescu; „Pribeagul“ de Andrei Bărseanu; „Kamadeva“ de M. Eminescu; Doine populare). — Anecdote populare (Țiganul hopsitar; Țiganul și calul; Țiganul isteț; Țiganul pălăit). — Țigurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România.

Vânzătorilor se dă un rabat de 20%.

DICTIONAR

român-germân și germân-român

de

Sab. Pop. Barcianu,

od. paroch gr.-or. în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat

de

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână.

704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

NB. Pentru trimiterea prin postă 20 cr. v. a. de exemplar.

Partea II. germână-română, se află sub presă.

Tipărituri:

1. Certificate pentru pasaporturi 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
2. Inventare 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
3. Obligațiuni (cu scara de timbre pentru intabulări) 1 conț (à 25 coale) . 50 cr.
4. Consemnări sumare despre dări (sommás kimutatás) 1 conț (à 25 coale) 40 cr.
5. Protocoale de zalogire (zálogolási jegyzőkönyv) 1 conț (à 25 coale) . . 50 cr.
6. Citațiuni pentru primării comunale 1 conț (à 25 coale) 50 cr.
7. Hagyatéki kimutatás 1 conț (à 25 coale) 60 cr.
8. Filera de inmanuare 1 conț (à 25 coale) 44 cr.
9. Protocol de pertractare 1 conț (à 25 coale) 44 cr.
10. Protocol pentru pasapoarte de vite 1 conț (à 25 coale) 50 cr.
11. Testimoniu pentru scoalele populare una sută 80 cr.
12. Testimoniile de școală 1 conț (à 25 coale) 40 cr.

Antistiile comunale sânt rugate a ne onora cu comande numeroase.

Institutul tipografic execută tot felul de lucrări tipografice și în deosebi tipărește cărți de tot felul, anuniuri de căsătorie, anuniuri funebre, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile moderate.

De asemenea Institutul primește în editură cărți școlare și în genere cărți menite a fi răspândite în popor, precum sânt: povești, snoave, poesii populare, istorioare morale, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în stil popular și alte de asemeni.